

**week
van de
lentekriebels**
Sensoa

Live webinar

**Seksuele ontwikkeling bij kinderen,
stap voor stap**

Maandag 30 maart 2020 via vcok.be

SENSOA

Seksuele ontwikkeling van kinderen stap voor stap

door Fien Lannoye - VCOK

SENSOA
PRAAT OVER SEKS

vormingscentrum
opvoeding en kinderopvang

Wat staat er op het programma?

1. Seksualiteit en kinderen
2. Seksuele ontwikkeling van kinderen
3. Inschatten en reageren op seksueel gedrag van kinderen (~vlaggensysteem)
4. Wat kan je als ouder / professional doen?

Wie volgt deze webinar?

- » Ouder
- » Grootouder
- » Professional
- » Student
- » Andere

1. Seksualiteit en kinderen

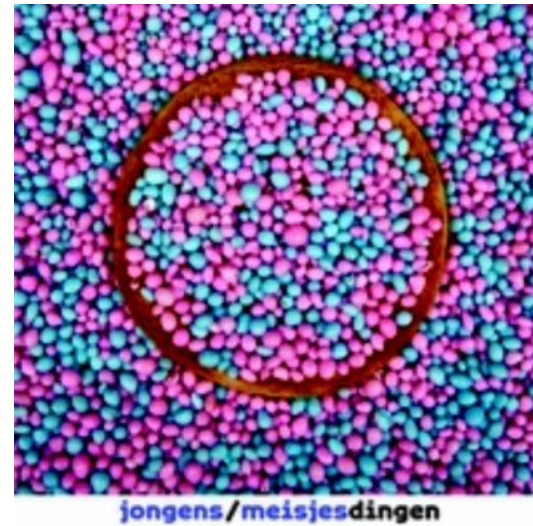
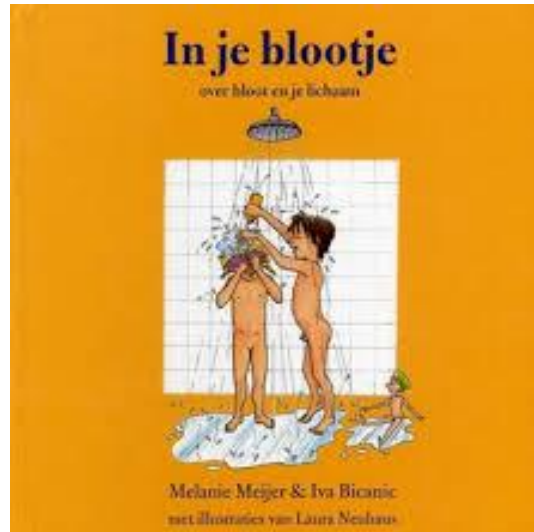
Wat komt er bij jullie op als je denkt aan seksualiteit en kinderen?

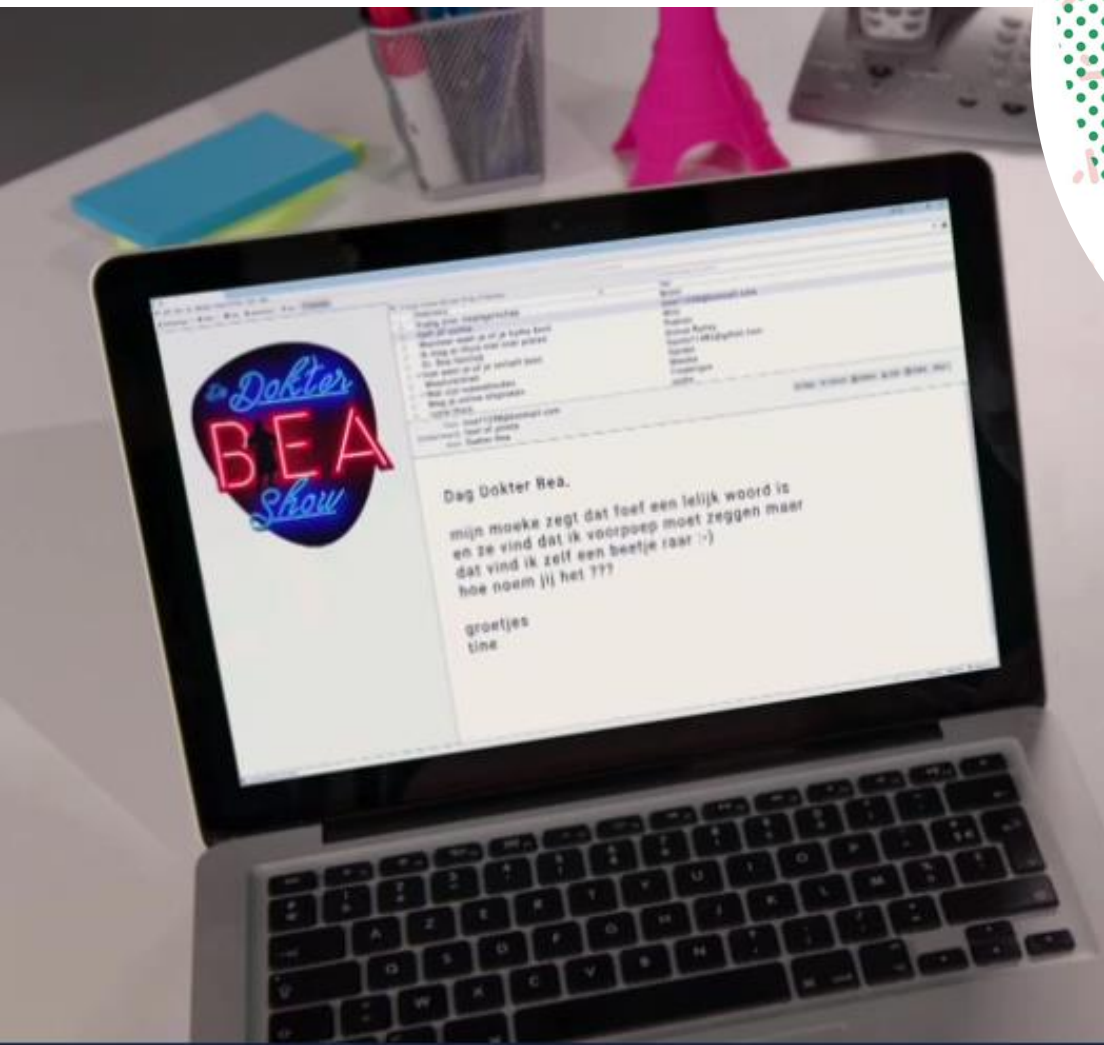
Wat komt er naar boven?

Welk gevoel heb je?

Antwoord: via de openbare chat

Seksualiteit, ruim bekeken

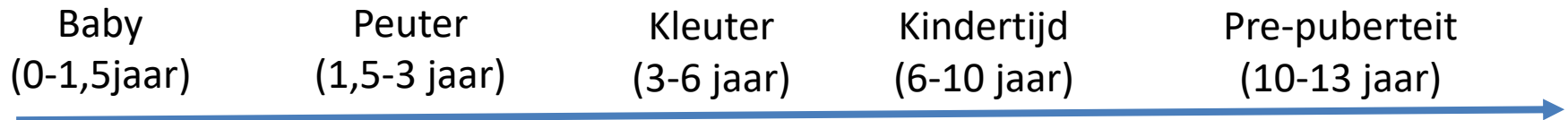

2. Seksuele ontwikkeling

Seksuele ontwikkeling

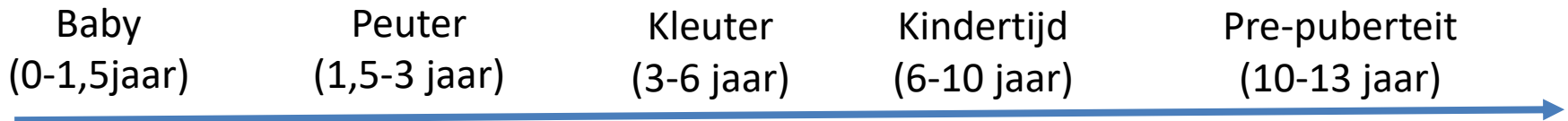

» Welk gedrag past bij welke ontwikkelingsfase?

- Erecties
- Masturbatie
- Grote lichamelijke veranderingen
- Eerste verliefdheid
- Meisjes en jongens spelen gescheiden

Seksuele ontwikkeling

» Welk gedrag past bij welke ontwikkelingsfase?

- Erecties - **baby**
- Masturbatie - **peuter**
- Grote lichamelijke veranderingen – **pre-puberteit**
- Eerste verliefdheid - **kleuter**
- Meisjes en jongens spelen gescheiden - **kindertijd**

Baby (0-1,5 jaar)

Peuters (1,5-3 jaar)

PEUTER

- Filmpjes over seksuele ontwikkeling:
- <https://www.veiligonline.be/onlinerelatiesen/sexualiteit>

- Normatieve lijst Sensoa:
<https://www.sensoa.be/materiaal/normatieve-lijst>

3. Inschatten en reageren op seksueel gedrag.

Ga eens na wanneer jullie seksueel getint gedrag grensoverschrijdend vinden?

Wat is oké? Wat is niet oké?

Drie kindjes van 3 zijn in de slaapkamer seksuele spelletjes aan het spelen. Ze zijn in hun blootje en hebben veel plezier.

A: Oké

B: Tussenin

C: Niet Oké

Een meisje van 2 probeert een stuk speelgoed in haar spleetje te steken.

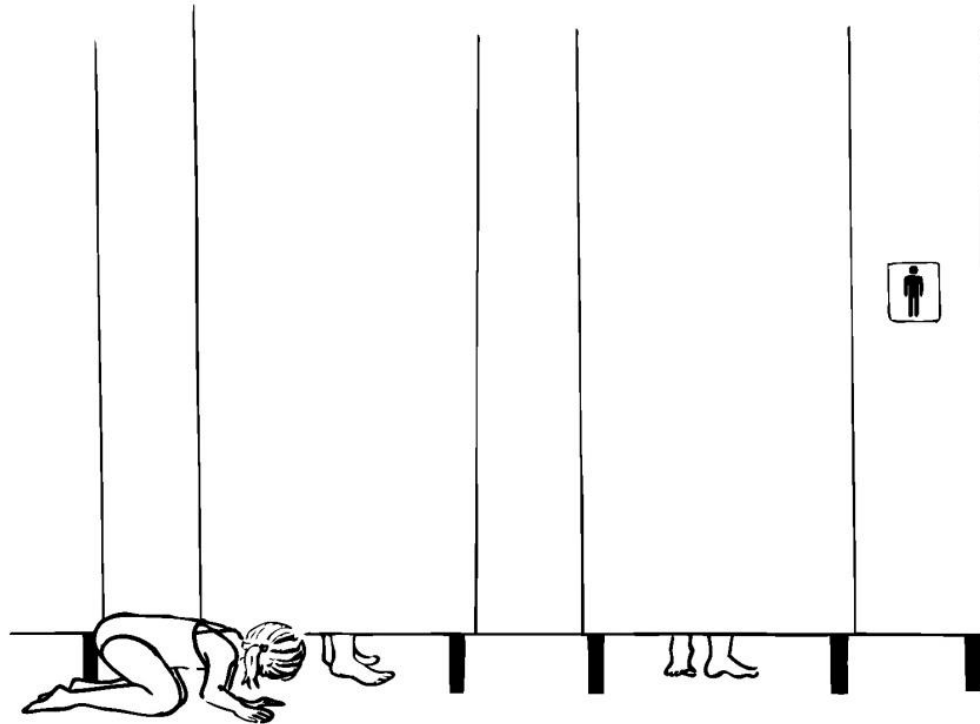

A: Oké

B: Tussenin

C: Niet Oké

Een meisje van 10 gluurt, tijdens het omkleden in het zwembad, in de hokjes van de jongens.

A: Oké

B: Tussenin

C: Niet Oké

Pauze (5')

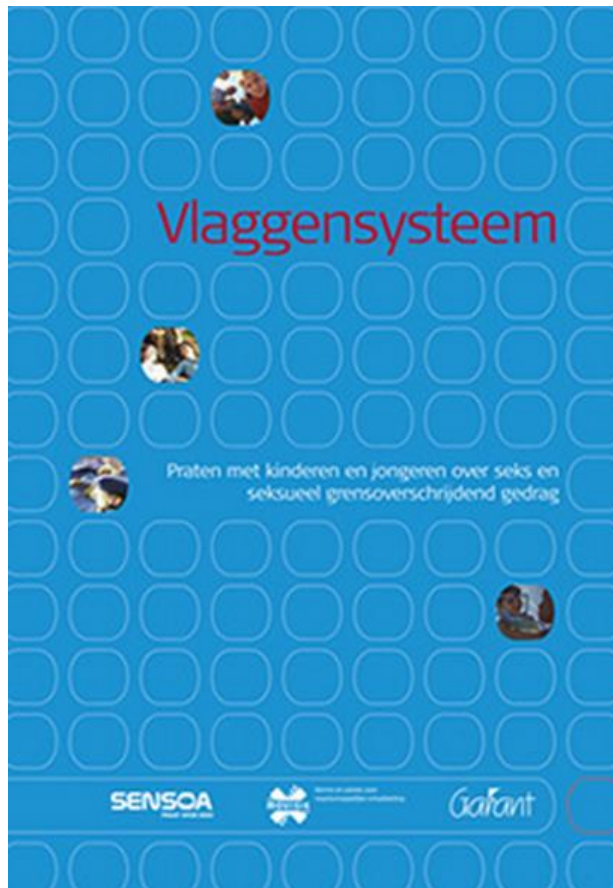
- » Jullie hebben nu de gelegenheid om de noodzakelijke voorbereidingen te treffen voor het tweede deel van dit Webinar 😊.
- » Ondertussen blijft de chat operationeel en kunnen jullie nog steeds vragen insturen.

Tot zo dadelijk!

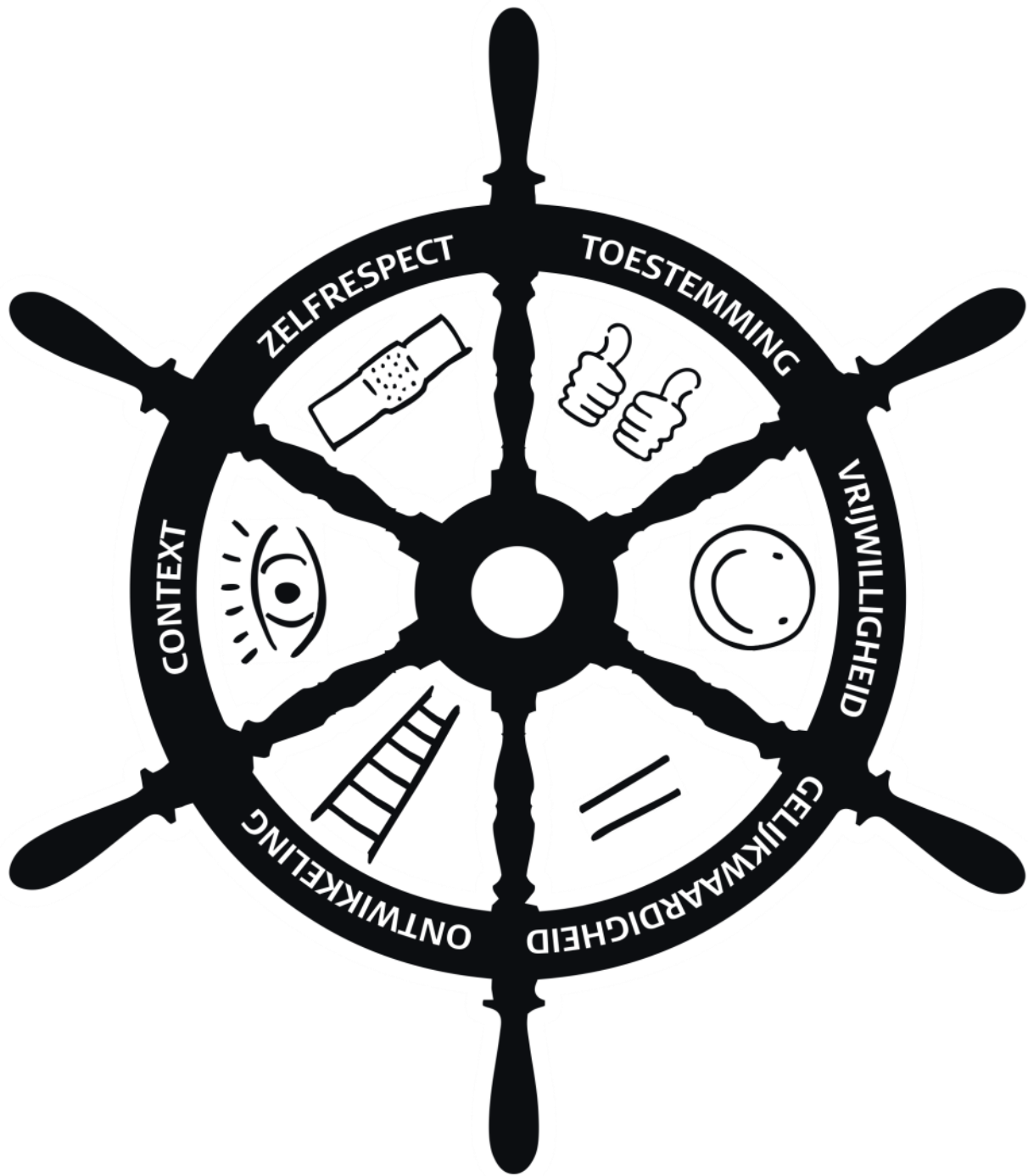
SENSOA
PRAAT OVER SEKS

vcok
vormingscentrum
opvoeding en kinderopvang

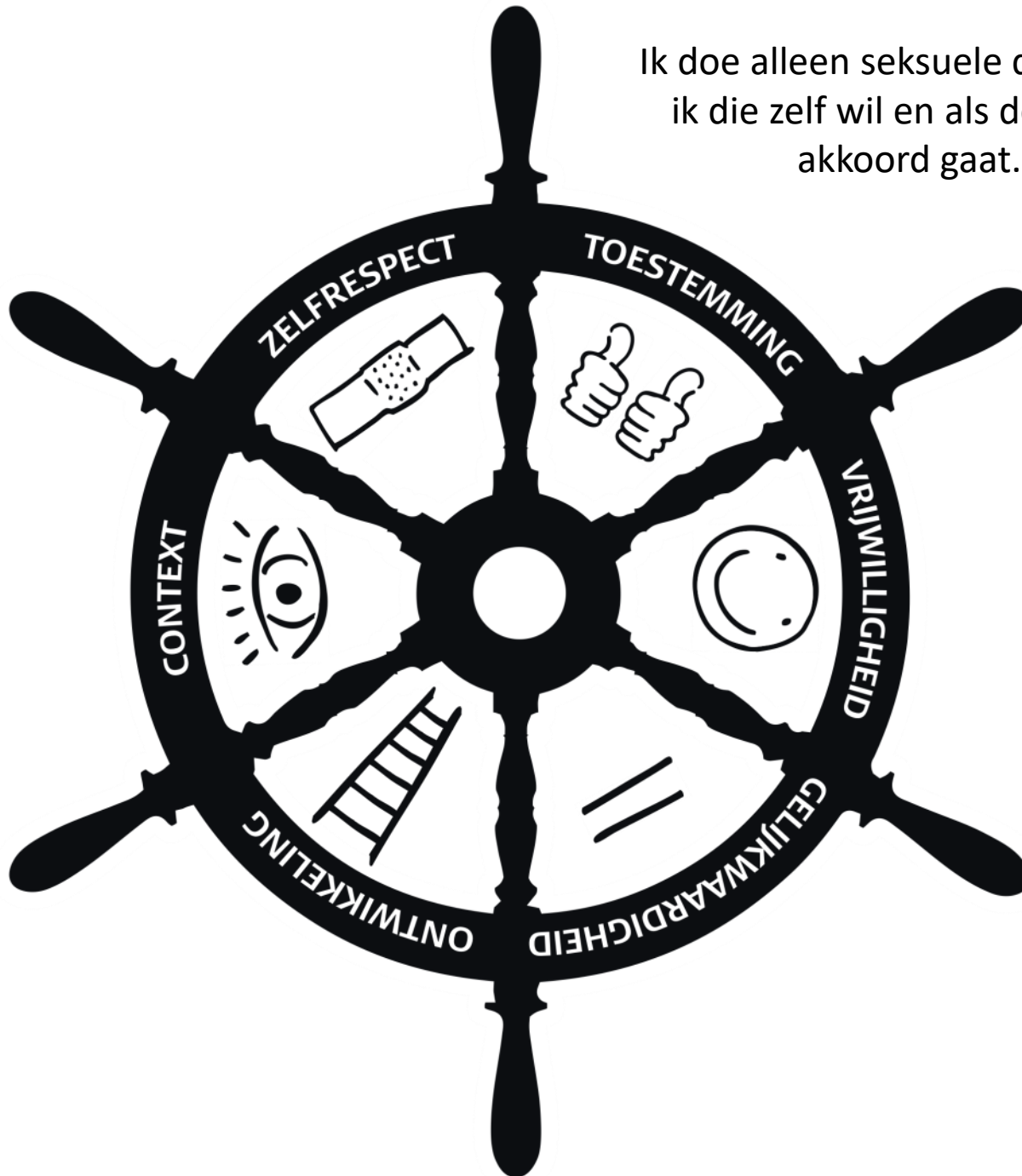
Vlaggensysteem

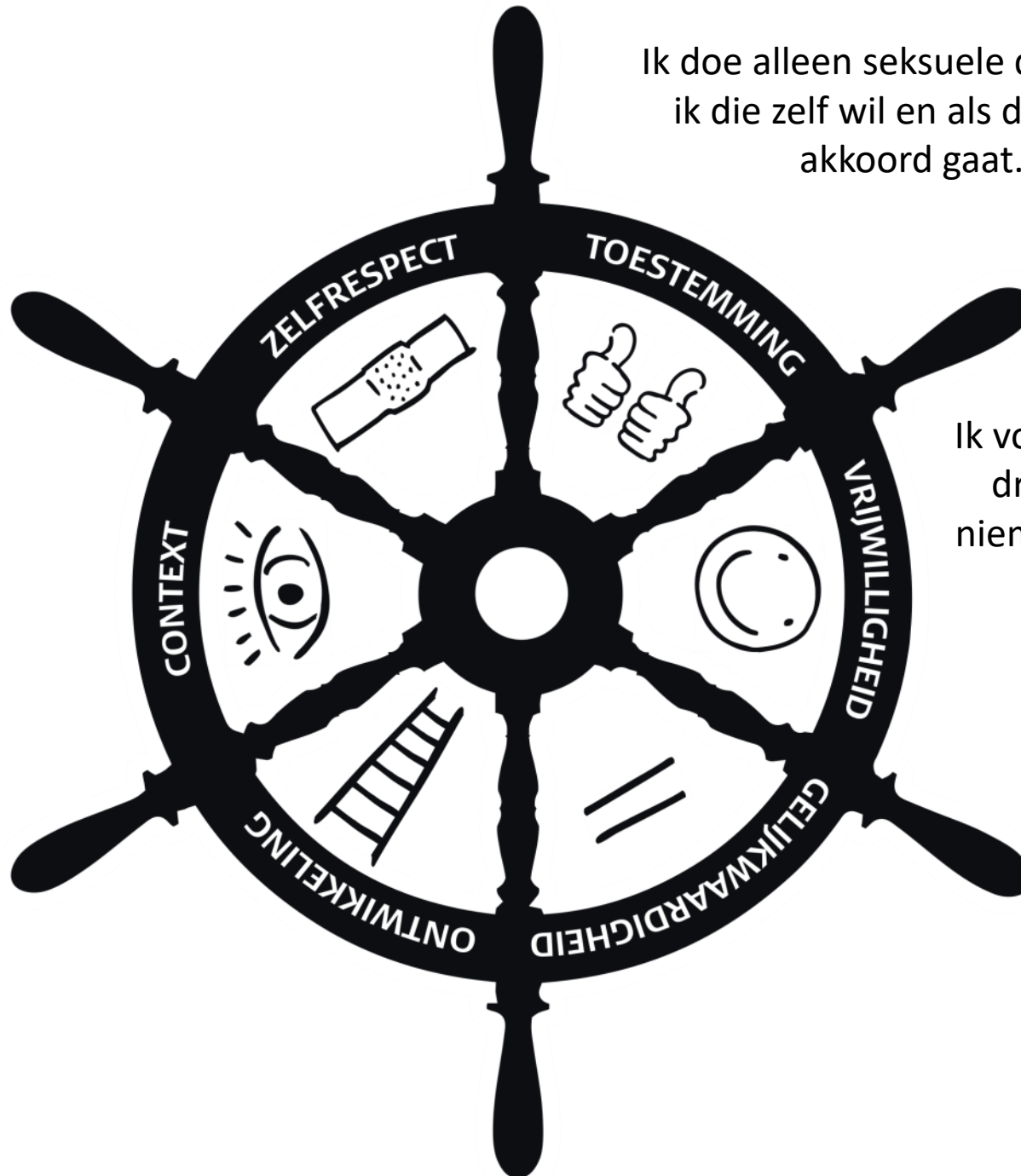
- Seksueel gedrag van kinderen en jongeren correct inschatten
- Gesprek te stimuleren
- Pedagogisch reageren

Ik doe alleen seksuele dingen als ik die zelf wil en als de ander akkoord gaat.

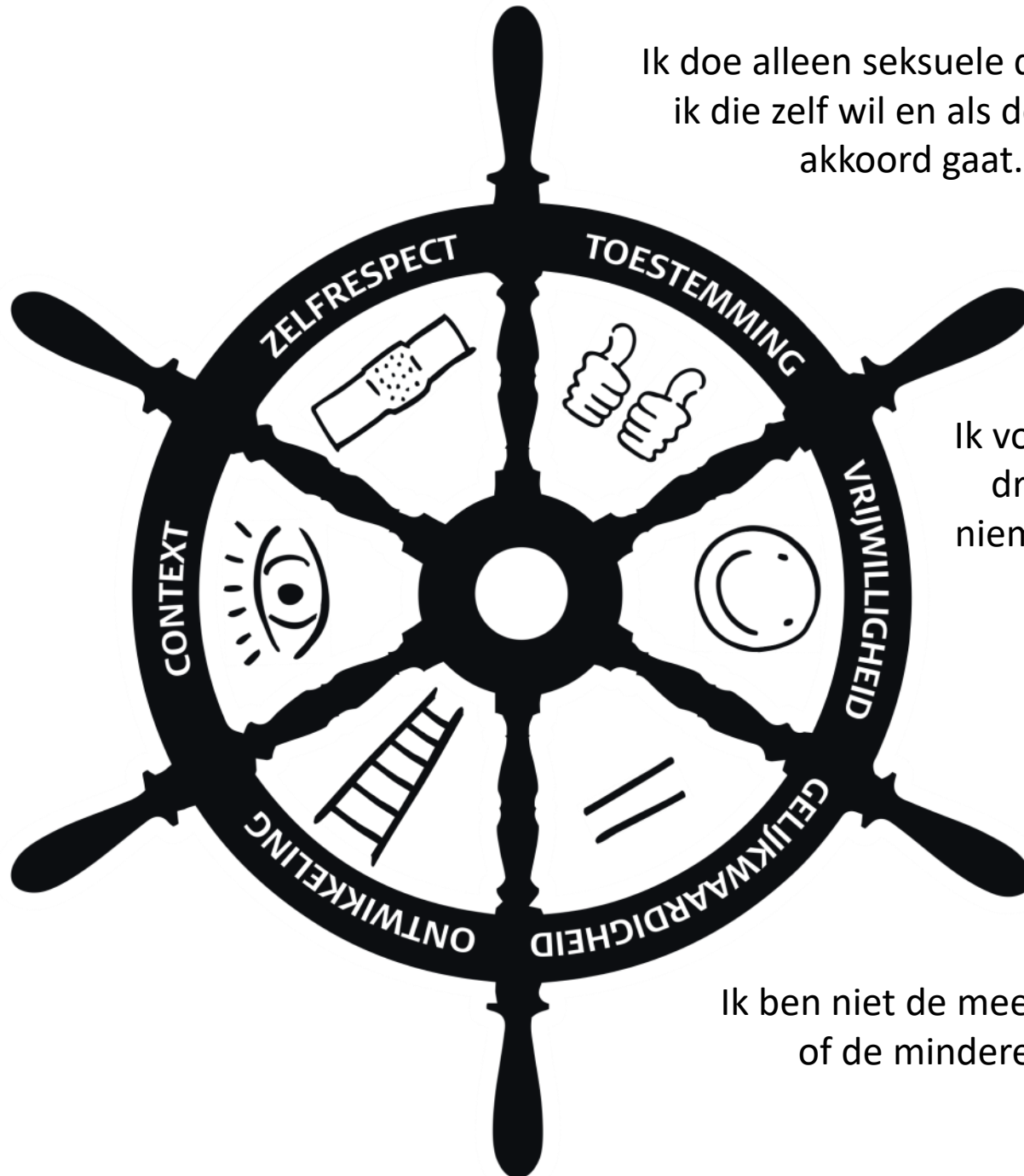

Ik doe alleen seksuele dingen als ik die zelf wil en als de ander akkoord gaat.

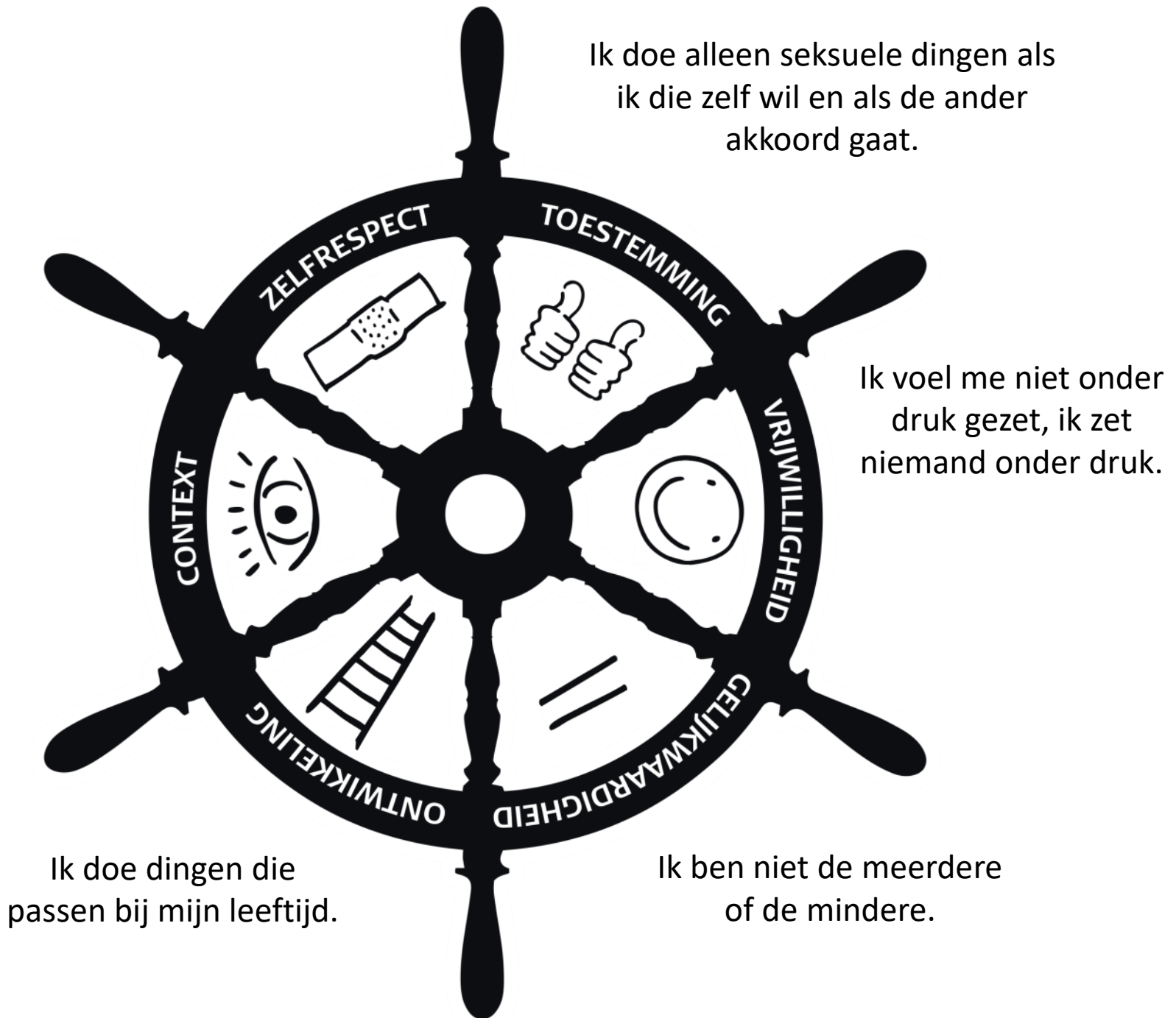
Ik voel me niet onder druk gezet, ik zet niemand onder druk.

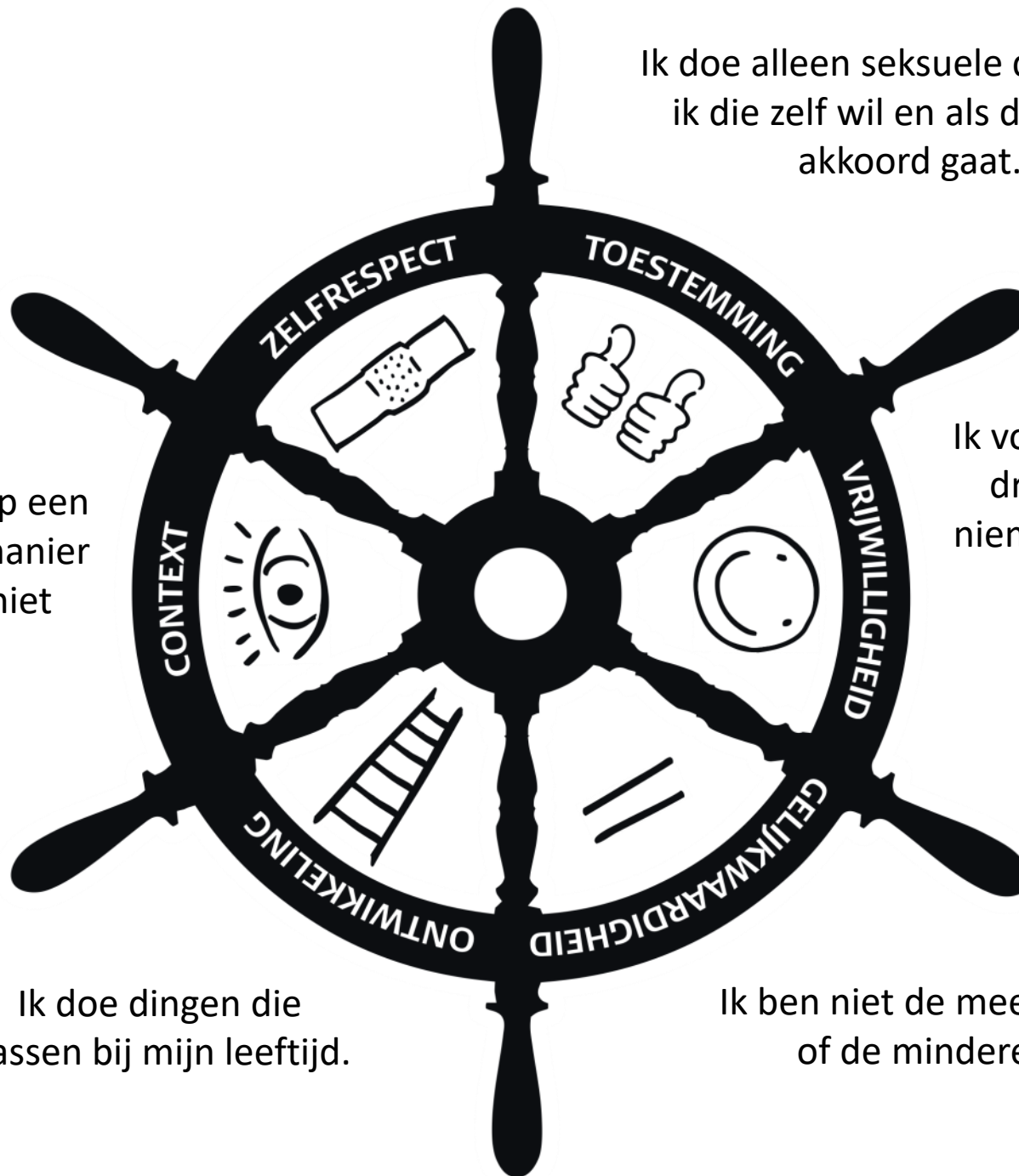
Ik doe alleen seksuele dingen als ik die zelf wil en als de ander akkoord gaat.

Ik voel me niet onder druk gezet, ik zet niemand onder druk.

Ik ben niet de meerdere of de mindere.

Ik doe alleen seksuele dingen als ik die zelf wil en als de ander akkoord gaat.

Ik voel me niet onder druk gezet, ik zet niemand onder druk.

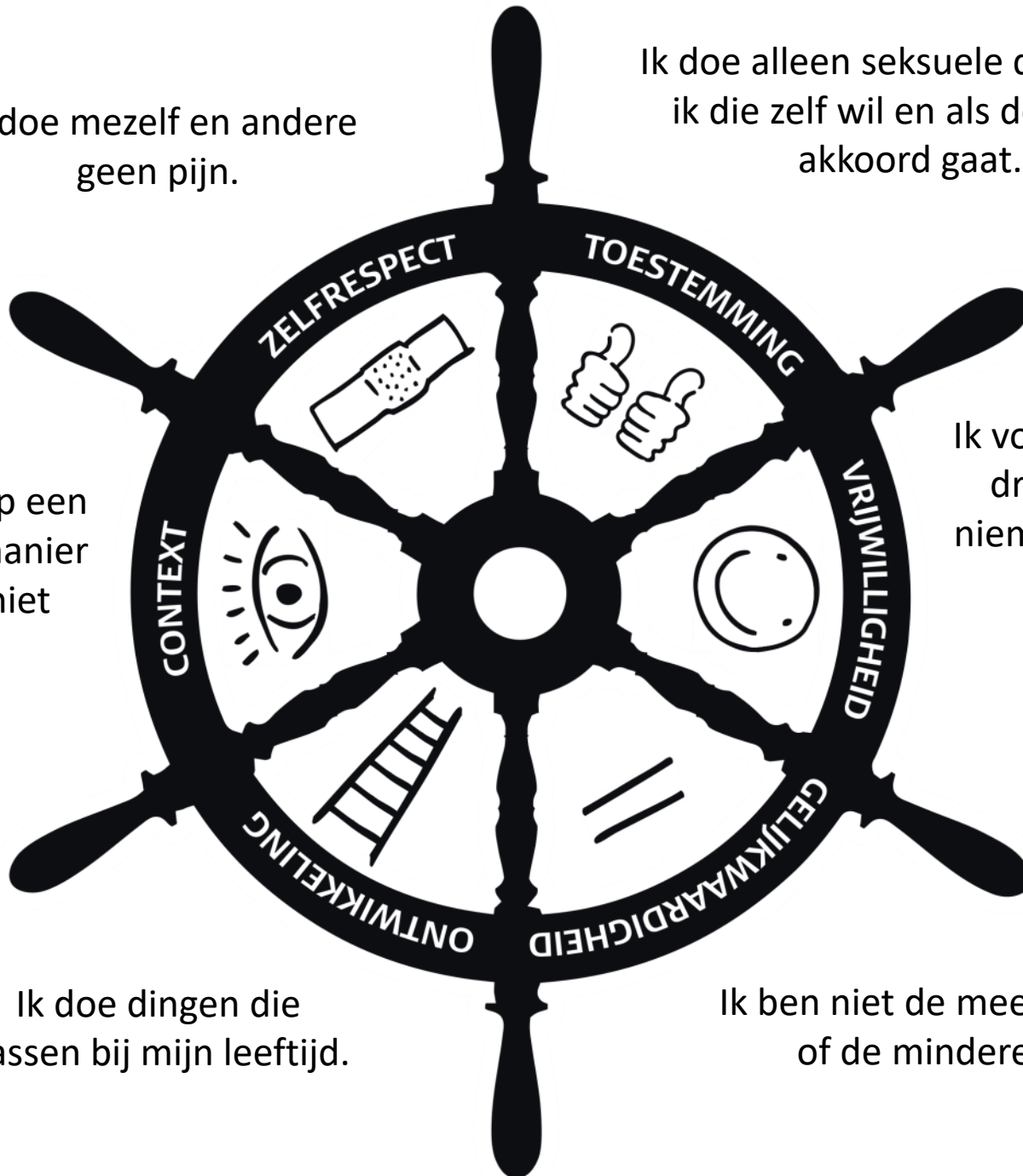
Ik doe dingen op een plaats en een manier die anderen niet storen.

Ik doe dingen die passen bij mijn leeftijd.

Ik ben niet de meerdere of de mindere.

Ik doe mezelf en andere
geen pijn.

Ik doe alleen seksuele dingen als
ik die zelf wil en als de ander
akkoord gaat.

Ik doe dingen op een
plaats en een manier
die anderen niet
storen.

Ik voel me niet onder
druk gezet, ik zet
niemand onder druk.

Ik doe dingen die
passen bij mijn leeftijd.

Ik ben niet de meerdere
of de mindere.

	groen	geel	rood	zwart
Toestemming	OK	+ - OK	- OK	--OK
Vrijwilligheid	OK	+ - OK	- OK	--OK
Gelijkwaardigheid	OK	+ - OK	- OK	--OK
Leeft/ontw. adequaat	OK	+ - OK	- OK	--OK
Context-adequaat	OK	+ - OK	- OK	--OK
Zelfrespect	OK	+ - OK	- OK	--OK

- **Groene vlag => accepteren, eventueel uitleggen**
- **Gele vlag => uitleggen, begrenzen en alternatieven bieden, signaleren, coachen**
- **Rode vlag => verbieden, uitleggen en controleren, eventueel bemiddelen, melden, straf of interventie aankondigen, coachen**
- **Zwarte vlag => verbieden, uitleggen, tussenkomen met straf of/en begeleiding of andere interventie, melden**

Overzichtelijk schema in brochure 'Over de grens'. PAG 10

Link:

https://www.sensoa.be/sites/default/files/digitaal_materiaal/overdegrensgidsvoorouders.pdf

GEDRAG	Groene vlag (aanvaardbaar)	Gele vlag (licht grensoverschrijdend)	Rode vlag (ernstig grensoverschrijdend)	Zwarte vlag (zwaar grensoverschrijdend)
Toestemming	Duidelijke wederzijdse toestemming (alle betrokkenen beleven er plezier aan)	Onduidelijke wederzijdse toestemming	Gebrek aan wederzijdse toestemming (eenmalig)	Gebrek aan wederzijdse toestemming (herhaald)
Vrijwilligheid	Vrijwillig (geen dwang of druk)	Lichte dwang of druk Beloning	Gebruik van misleiding, chantage, macht (eenmalig)	Gebruik van misleiding, chantage, macht (herhaald) Gebruik van agressie, geweld of dreigementen
Gelijkwaardigheid	Gelijkwaardige partners	Licht verschil in rijpheid, leeftijd, intelligentie...	Groot verschil in rijpheid, leeftijd, intelligentie... (eenmalig)	Groot verschil in rijpheid, leeftijd, intelligentie... (herhaald)
Ontwikkeling	Het gedrag sluit aan bij de leeftijd en ontwikkeling	Het gedrag sluit niet helemaal aan bij de leeftijd en ontwikkeling	Het gedrag sluit niet aan bij de leeftijd en ontwikkeling	Het gedrag sluit totaal niet aan bij de leeftijd en ontwikkeling
Context	Het gedrag stoort niemand, de privacy wordt gerespecteerd	Onbeleefd gedrag (eenmalig)	Onbeleefd gedrag (herhaald) Kwetsend of beledigend gedrag (eenmalig)	Kwetsend of beledigend gedrag (herhaald) Choquerend gedrag – openbare zedenschennis
Zelfrespect	Er is voldoende zelfrespect	Het gedrag zou fysieke, emotionele of psychische schade kunnen veroorzaken	Het gedrag veroorzaakt fysieke, emotionele of psychische schade	Het gedrag veroorzaakt zware fysieke, emotionele of psychische schade
REACTIE	Groene vlag	Gele vlag	Rode vlag	Zwarte vlag
	Bekijk/beluister (Benoem) (Bevestig) (Leg uit)	Bekijk/beluister Benoem Begrens/leid af Leg uit Observeer	Bekijk/beluister Benoem Verbied Leg uit Observeer extra	Bekijk/beluister Benoem Verbied Leg uit Straf/zoek hulp Observeer extra

Drie kindjes van 3 zijn in de slaapkamer seksuele spelletjes aan het spelen. Ze zijn in hun blootje en hebben veel plezier.

- Toestemming, vrijwillig, gelijkwaardig, ontwikkeling, context, zelfrespect
- **GROEN**

Drie kindjes van 3 zijn in de slaapkamer seksuele spelletjes aan het spelen. Ze zijn in hun blootje en hebben veel plezier.

- Toestemming, vrijwillig, gelijkwaardig, ontwikkeling, context, zelfrespect
- **GROEN**
- Reactie?
 - Geen
 - 'Het is hier plezierig, zie ik?'

Een meisje van 2 probeert een stuk speelgoed in haar spleetje te steken.

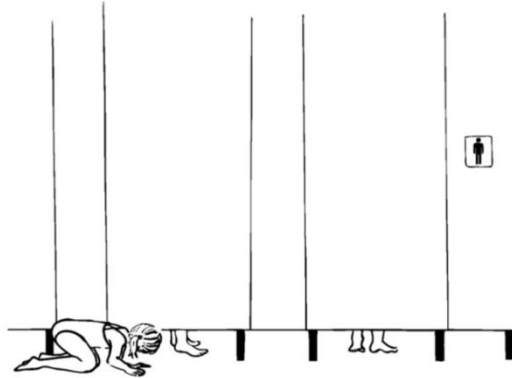
- Zelfrespect niet oké
- **ROOD**

Een meisje van 2 probeert een stuk speelgoed in haar spleetje te steken.

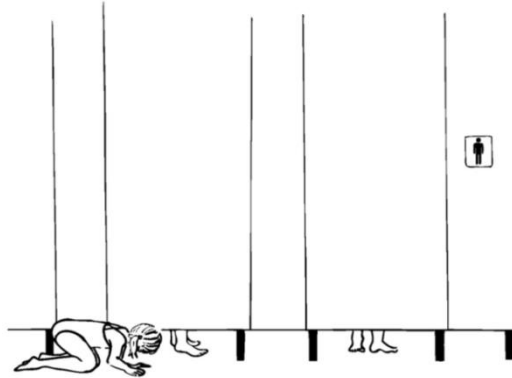
- Zelfrespect niet oké
- **ROOD**
- Reactie?
 - 'Je mag dat niet doen. Je zou jezelf kunnen pijn doen.'

Een meisje van 10 gluurt, tijdens het omkleden in het zwembad, in de hokjes van de jongens.

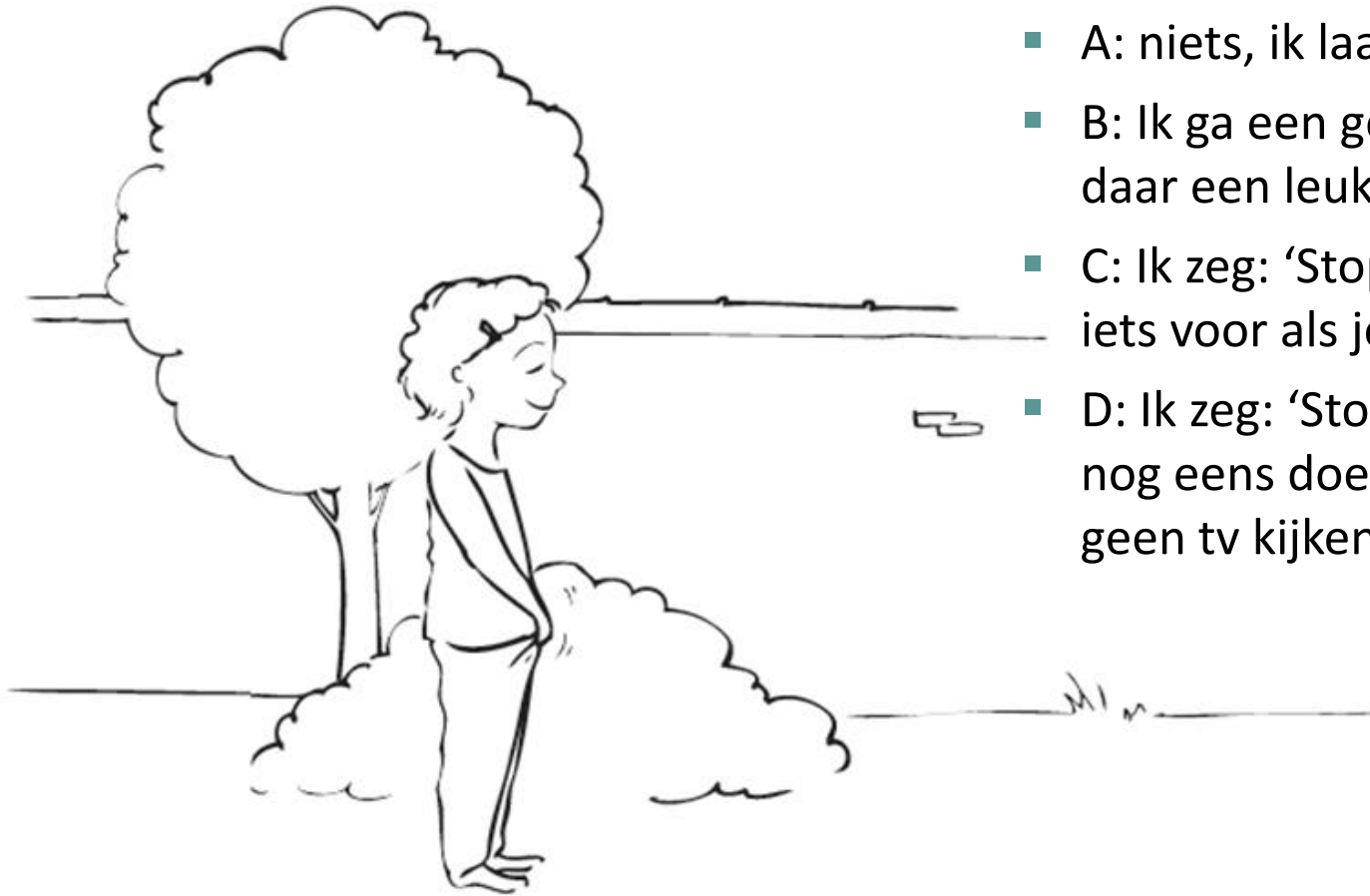
- Geen toestemming en vrijwilligheid, contextadequaatheid?
- **GEEL**

Een meisje van 10 gluurt, tijdens het omkleden in het zwembad, in de hokjes van de jongens.

- Geen toestemming en vrijwilligheid, contextadequaatheid?
- **GEEL**
- Reactie?
 - 'De jongens weten niet dat je hen bekijkt. Jij zou het toch ook niet leuk vinden als een jongen jou in je blootje stiekem bekijkt?
 - 'Thuis doen we dat misschien, maar hier doen we dat niet, gluren in de kleedhokjes.'

Een meisje van 6 is alleen in de tuin en friemelt soms door haar kleren heen aan haar geslacht.

- A: niets, ik laat haar gewoon doen
- B: Ik ga een gesprek aan, 'Krijg je daar een leuk gevoel van?'
- C: Ik zeg: 'Stop daar mee, dat is iets voor als je alleen in je bed ligt.'
- D: Ik zeg: 'Stop daar mee, als je dit nog eens doet, mag je een avond geen tv kijken.'

Een meisje van 6 is alleen in de tuin en friemelt soms door haar kleren heen aan haar geslacht.

GROEN

Een kind van 3 gluurt onder de rok van een ouder in de opvang.

- A: Niets, kinderen doen dit nu eenmaal.
- B: Ik glimlach naar de andere vrouw en zeg: 'ja, kinderen hé'.
- C: Ik zeg tegen het kind: 'Je mag niet onder de rok kijken als die mevrouw dat niet wil.'
- D: Ik zeg tegen het kind: 'Dit kan hier niet, maar je mag thuis wel onder mama's rok kijken.'

Een kind van 3 gluurt onder
de rok van een ouder in de
opvang.

GEEL

Twee jongens en een meisje van 8 maken grapjes en seksuele toespelingen.

Twee jongens en een meisje van 8 maken grapjes en seksuele toespelingen.

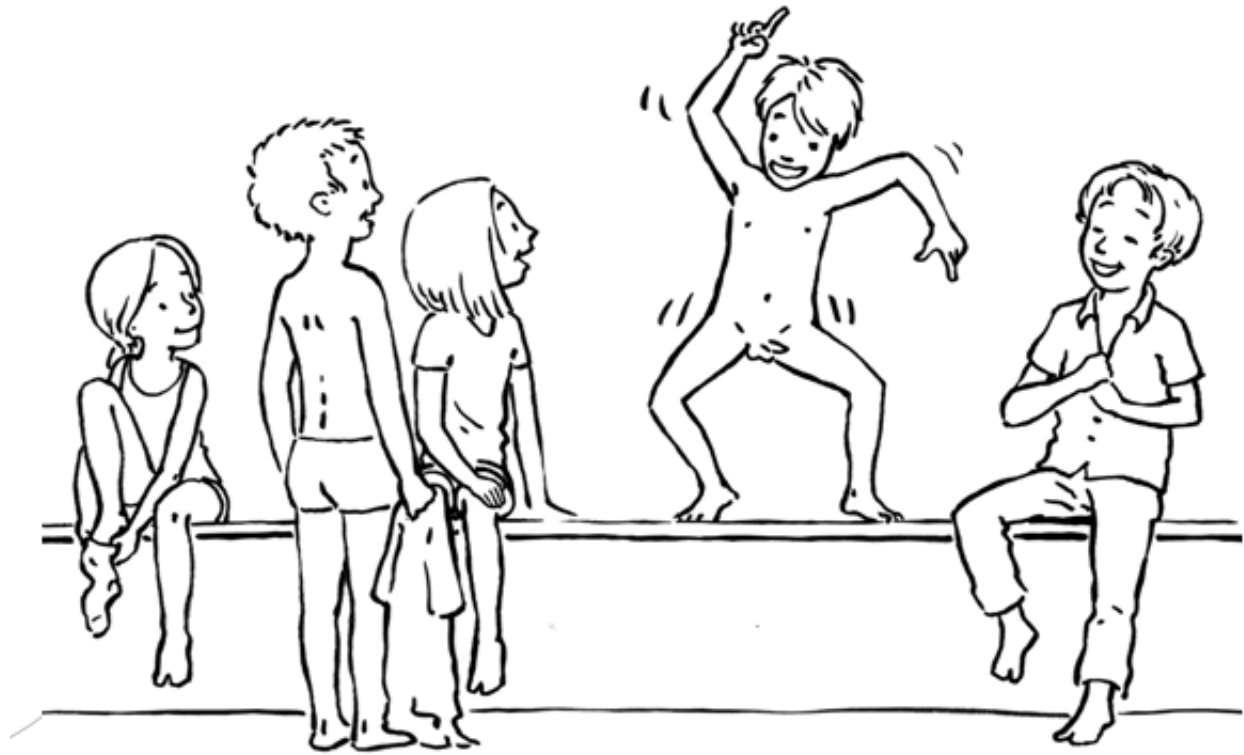
Een meisje van 5 jaar ontbloot opzettelijk haar spleetje op de speelplaats.

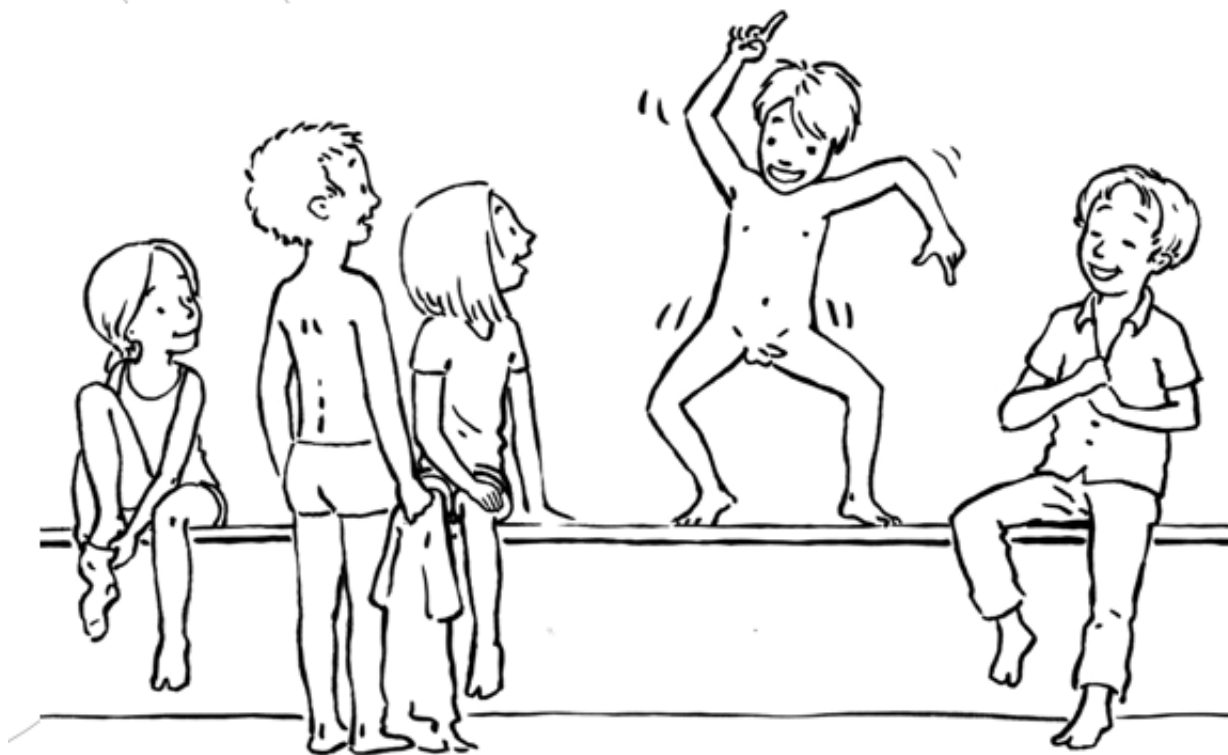
Een meisje van 5 jaar ontbloot opzettelijk haar spleetje op de speelplaats.

Een jongen van 5 staat te zwieren met zijn piemel in een gemengde kleedkamer voor het zwemmen.

Een jongen van 5 staat te zwieren met zijn piemel in een gemengde kleedkamer voor het zwemmen.

4. Wat kan je doen als ouder / professional?

Seksuele opvoeding is een taak van
ouders

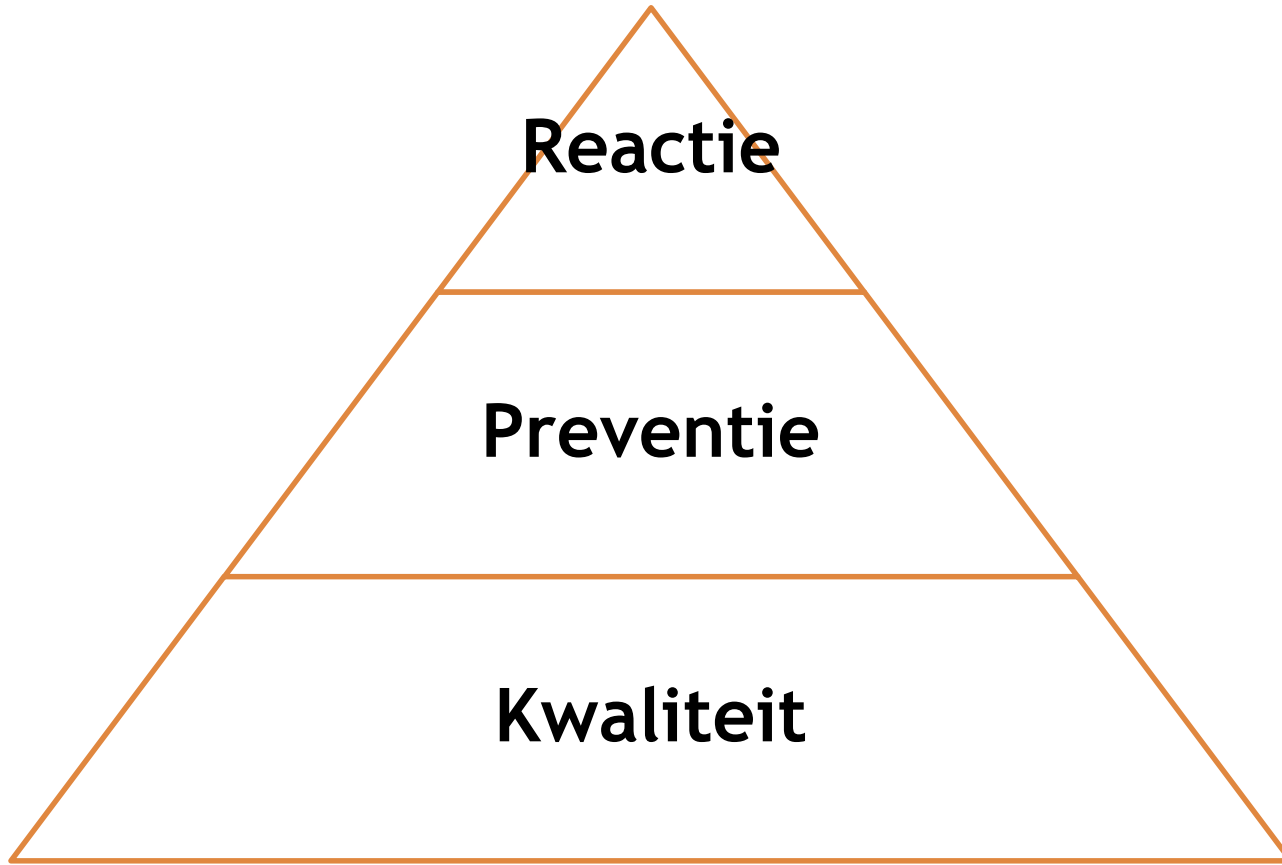
A: akkoord

B: niet akkoord

Wat kan je doen als professional?

- Kan een kind zich seksueel ontwikkelen in je organisatie?
- Weten we hoe we moeten reageren op seksueel gedrag van kinderen?
- Is dit onderwerp bespreekbaar? Hebben we hier een visie en beleid rond?
- Hoe gaan we hierover in gesprek met ouders, kinderen, collega's,... ?
- ...

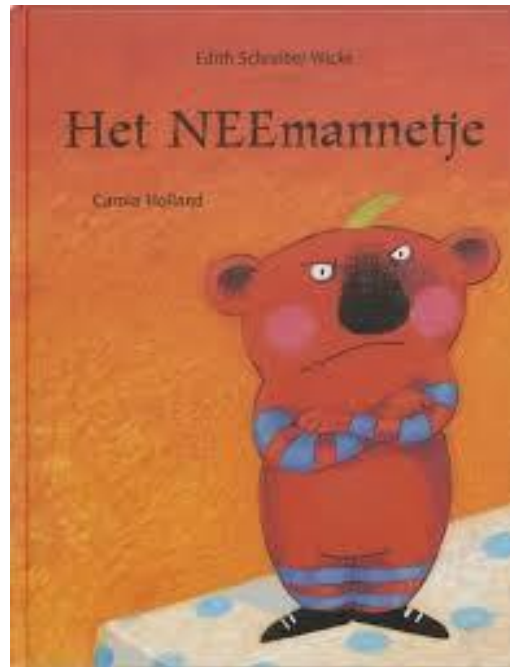
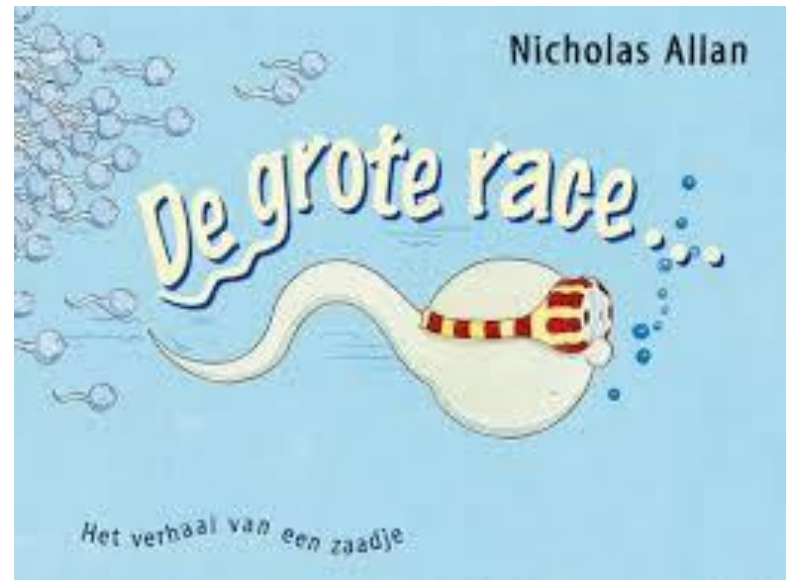
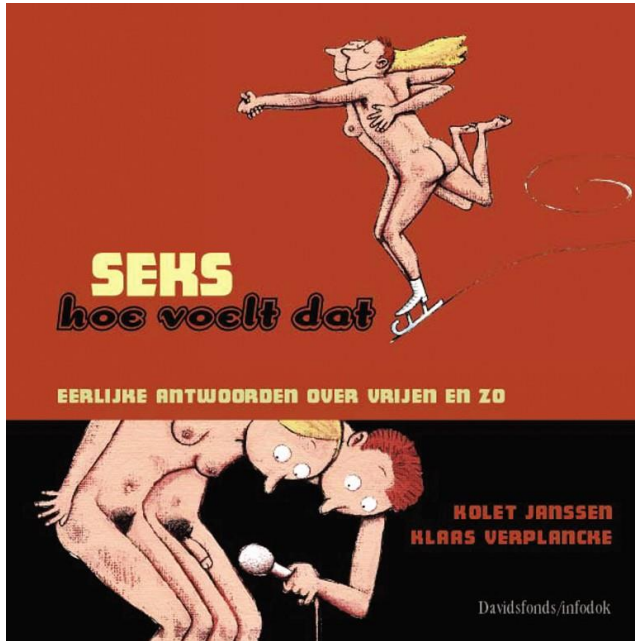
Raamwerk seksualiteit en beleid.

Wat kan je doen als ouder?

- In gesprek gaan met kinderen, luisteren en benoemen.
- Coachende rol
- Ruimte bieden voor seksuele ontwikkeling

Dit webinar is een samenwerking van...

vormingscentrum
opvoeding en kinderopvang

- » Bedankt voor je deelname.
- » Meer weten over VCOK vzw? Like ons op Facebook:
<https://www.facebook.com/VCOKvzw>
- » Meer weten over Sensoa? Surf dan snel naar
<https://www.sensoa.be/>

SENSOA
PRAAT OVER SEKS

vcok
vormingscentrum
opvoeding en kinderopvang